

Мег Уейт Клейтън

ПОСЛЕДНИЯТ ВЛАК ЗА ЛОНДОН

София, 2021

MEG WAITE CLAYTON
THE LAST TRAIN TO LONDON

Published by arrangement with William Morrow Paperbacks, an imprint of HarperCollins Publishers.

© Meg Waite Clayton, 2019
All rights reserved

С изключение на историческите личности и факти, споменати в книгата, всички действащи лица и събития, описани в нея, са плод на художествена измислица и всяка прилика с реални такива е случайна.

© Издателство „Изток-Запад“, 2021

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Светлозара Лесева, превод, 2021

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2021

ISBN 978-619-01-0770-5

МЕГ УЕЙТ КЛЕЙТЪН

**ПОСЛЕДНИЯТ
ВЛАК ЗА ЛОНДОН**

Превод от английски
Светлозара Лесева

СЕРИЯ „КРАСНОГЛЕД“

- „Творци на съвпадения“, Йов Блум
„Тежък дар“, Уилям Кент Крюгер
„Животът, който загърбваме“, Алън Ескенс
„Еуфория“, Лили Кинг
„Момичето от Бруклин“, Гийом Мюсо
„Лято по френски“, София Наш
„Един аристократ в Москва“, Еймър Тауълс
„Брачният пакт“, Мишел Ричмънд
„Еротични истории за пенджабски вдовици“, Бали Каур Джасвал
„Жените, които купуват цветя“, Ванеса Монфорт
„Парижката квартира“, Гийом Мюсо
„Люляковите момичета“, Марта Хол Кели
„Между небето и Лу“, Лорен Фуше
„Изгубени кучета и самотни души“, Люси Дилън
„Завръщането на Албърт у дома“, Омър Хикъм
„Момичето и нощта“, Гийом Мюсо
„Сто парченца от мен“, Люси Дилън
„Момичето, което някога познаваше“, Трейси Гарвис Грейвс
„Невероятните приключения на сестрите Шергил“, Бали Каур Джасвал
„Жените в замъка“, Джесика Шатък
„Тайният живот на писателите“, Гийом Мюсо
„Предопределени един за друг“, Мади Доусън
„Библиотекарката от Аушвиц“, Антонио Итурбе
„Проект *Истина*“, Клеър Пули
„По бреговете на Нева“, Ирина Одоевцева
„Войната на Хана“, Джан Елайсбърг
„Децата от Бхут базар“, Дипа Анаппара
„По бреговете на Сена“, Ирина Одоевцева
„Последният влак за Лондон“, Мег Уейт Клейтън

*На Ник
и в памет на
Майкъл Литфин (1945–2008) –
който разказа историята
на операция „Киндертранспорт“
на сина ми, който пък я разказа на мен, –
Трюс Вайсмюлер-Майер (1896–1978)
и спасените от нея деца*

Спомням си: случи се вчера или преди цяла вечност... И сега същото онова момче се обръща към мен: „Кажете ми – говори ми то – какво направите с моите години, какво направите с живота си?... Дори един-единствен човек, притежаващ достатъчно почтеност и смелост, е способен да промени света.

Из речта на нобеловия лауреат Ели Визел,
произнесена на 10 декември 1986 г.

Бележка на автора

След анексирането на Австрия от страна на Германия през март 1938 г. и събитията от Кристалната нощ през месец ноември същата година е поставено началото на безпрецедентно начинание, чиято цел е извеждането на десет хиляди деца от Германския райх и изпращането им във Великобритания. Въпреки че романът е художествена измислица, събитията, описани в него, се основават на реални факти, свързани с провеждането на виенската операция „Киндертранспорт“, ръководена от Гертруда Вайсмюлер-Майер, нидерландска поданичка, чиято спасителна дейност датира още от 1933 г. За спасените от нея деца тя е известна като леля Трюс.

Първа част

ПРЕДИ

януари 1936 г.

На границата

Едрите като парцали снежинки придаваха особена мекота на гледката от другата страна на прозореца – заснежен замък, чиито призрачни очертания се мерзелееха през снежния въздух върху покритото със сняг възвишение. „Бад Бентхайм! Бад Бентхайм, Германия! Пътниците за Нидерландия да приготвят документите си за проверка!“ – разнесе се гласът на кондуктора. Гертруда Вайсмюлер – жена с волева брадичка, изразителни нос и чело, широка уста и кашмиреносиви очи – целуна бебето в скута си. После притисна устни към гладкото челце на момченцето още веднъж, този път по-продължително, и го подаде на сестричката му, а тя самата свали кипата¹ от главата на още прохождащото ѝ братче.

– *Es ist in Ordnung. Es wird nicht lange dauern. Dein Gott wird dir dieses eine Mal vergeben* – отвърна тя на възраженията на децата на родния им език.

Всичко е наред. Няма да продължи дълго. Бог ще ви прости този път.

Влакът спря с тежка въздишка. В същия миг по-голямото момченце нададе вик „Мамо!“ и се хвърли към прозореца.

Трюс приглади косата на детето и проследи погледа му през зацапаното от снега стъкло. На перона бе пълно с хора, които стояха като под строй, сякаш несмушавани от бурята. Забеляза носач с натоварена с багаж количка, прегърбен мъж с окачена на раменете табела с реклама на шивашки услуги. Да, ето я и нея, непознатата, която детето бе зърнало – стройна, с тъмно палто и

¹ Кипа, или ермолка – традиционна еврейска кръгла шапчица, носена от момчетата и мъжете. [Всички бележки под линия без изрично отбелязаните са на преводача.]

шал, тя стоеше до сергията за наденички с гръб към влака и момченцето, което сега отново се провикна: „Маааа-мооо!“

Жената се обърна и с поглед, вперен в превъртащите се букви на таблото, разсеяно отхапа от мазната наденичка. Момченцето се сви омърлушено. Не беше майка му, разбира се.

Трюс притегли детето към себе си и въздържайки се да дава неизпълними обещания, само прошепна: „Няма нищо, няма нищо.“

Вратите на вагона се отвориха със стряскащо хлопане и свистене. Застаналият на перона униформен немски граничар подаде ръка на една от слизащите пътнички, бременна германка, която облегна облечената си в ръкавица длан на неговата. Трюс разкопча перлените копчета на ежедневните си ръкавици от жълта кожа и разхлаби фестонираните им маншети с изящна контрастираща черна украса. Меката материя се закачи на едрия рубин, който кротко лежеше върху дланта ѝ редом с другите два пръстена, но тя сякаш не забеляза това и с ръце, по които бяха започнали да избиват едва забележими петънца и фини бръчици, внимателно избърса сълзите на момченцето.

После приглади косите и дрехите на децата, обръщайки се към всяко от тях по име. Действаше делово, без да изпуска от поглед намаляващата опашка.

– Добре – каза тя, избърсвайки слюнката, стичаща се от устенцата на бебето, когато и последният пътник напусна влака. – Вървете да се измиете, както се упражнявахме по-рано.

Войникът от граничния патрул вече се качваше по стъпалата на вагона.

– Хайде, по-бързичко, и хубаво да се измиете – заръча им тя със спокоен тон, след което добави към момиченцето: – Миличка, не пускай братята си да излизат от тоалетната.

– Докато отново не си сложиш ръкавиците, нали, лелю Трюс? – отвърна то.

В никакъв случай не биваше да я заподозрат, че нарочно крие децата, но предпочиташе да не са наоколо по време на предстоящите преговори. „Като имаме пред очи невидимото, а невидимото“¹,

¹ II Кор. 4:18.

каза си Трюс наум и несъзнателно притисна рубина към устните си, сякаш го целуваше.

Отвори дамската си чанта, много по-елегантна от онази, която би носила, ако знаеше, че на връщане към Амстердам ще бъде придружавана от три деца. Докато наблюдаваше как хлапетата се отдалечават по пътеката към тоалетната, тя започна да рови из съдържанието ѝ и незабелязано свали пръстените си.

Граничарят се появи в предната част на вагона. Бе млад, но не толкова, че да не е женен и да няма собствени деца.

– Визите, моля! Имате ли изходна виза? – обърна се той към Трюс, единствената пътничка във вагона, която настойчиво продължаваше да рови из чантата си, сякаш търсеше поисканите документи.

– Децата могат да бъдат толкова буйни, нали? – отвърна приветливо тя, напипвайки паспорта си, но без още да го вади от чантата. – Имате ли деца, господин офицер?

Войникът ѝ отправи непоквонена усмивка.

– Със съпругата ми очакваме първото си дете навръх Коледа.

– Какъв късметлия! – отвърна Трюс, усмихвайки се на собствения си късмет. Погледът на граничаря се отклони по посока на шума от течаща вода и галещото слуха чуруликане на децата. Тя почака зародилата се в ума му мисъл да узрее: съвсем скоро самият той щеше да бъде баща на невръстно бебе, като малкия Алекси, което бързо щеше да порасне и да се превърне в сладко детенце като Израел или милата, добра Сара.

Пръстите ѝ започнаха да си играят с рубина, който сега хвърляше топли отблясъци в самотния обков върху ръката ѝ.

– Сигурна съм, че сте подготвили за съпругата си нещо специално, подарък, за да ознаменувате щастливото събитие.

– Нещо специално ли? – повтори граничарят и вниманието му отново се върна към нея.

– Нещо красиво, което да носи всеки ден и което да ѝ напомня за този щастлив момент. – Трюс свали рубина. – Баща ми е подарил този пръстен на майка ми в деня на моето раждане.

И бледите ѝ, нетрепващи пръсти плъзнаха в ръката му пръстена и паспорта – паспорт, в който не бяха вписани деца.

Войникът заизучава камъка недоверчиво, но взе само документите ѝ и след като ги провери, хвърли повторен поглед към дъното на вагона.

– Децата ваши ли са?

Децата с нидерландско поданство можеха да бъдат вписани в личните документи на родителите си, но графата в нейния паспорт бе празна.

Трюс завъртя рубина така, че камъкът да улови светлината, и рече:

– Децата са по-ценни от всичко.